

RAPORT

O JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA WYDZIALE NAUK O ZIEMI UMK W TORUNIU W ROKU AKAD. 2013/2014

Struktura Raportu

1. Akty prawne
2. Wydziałowy Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia
3. Realizacja zaleceń wynikających z Ankietyzacji zajęć w roku poprzednim
4. Ankietyzacja zajęć przez studentów
5. Hospitacje zajęć
6. Wnioski z prac Podkomisji ds. Jakości Kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów
7. Podsumowanie i rekomendacje na rok akad. 2014/2015

1. Akty prawne:

Uchwała nr 10 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Zarządzenie nr 60 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 7 kwietnia 2014 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Zarządzenie nr 61 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 7 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych zadań wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych rad ds. jakości kształcenia

Zarządzenie nr 124, Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie procedury monitorowania losów absolwentów w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Zarządzenie nr 198 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 16 października 2014 r. w sprawie procedury identyfikacji oczekiwania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz oceny poziomu ich spełnienia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Zarządzenie nr 204 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 października 2014 r. zmieniające zarządzenie nr 60 Rektora UMK z dnia 7 kwietnia 2014 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Uchwała nr 133 Rady Wydziału Nauk o Ziemi z dnia 6 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

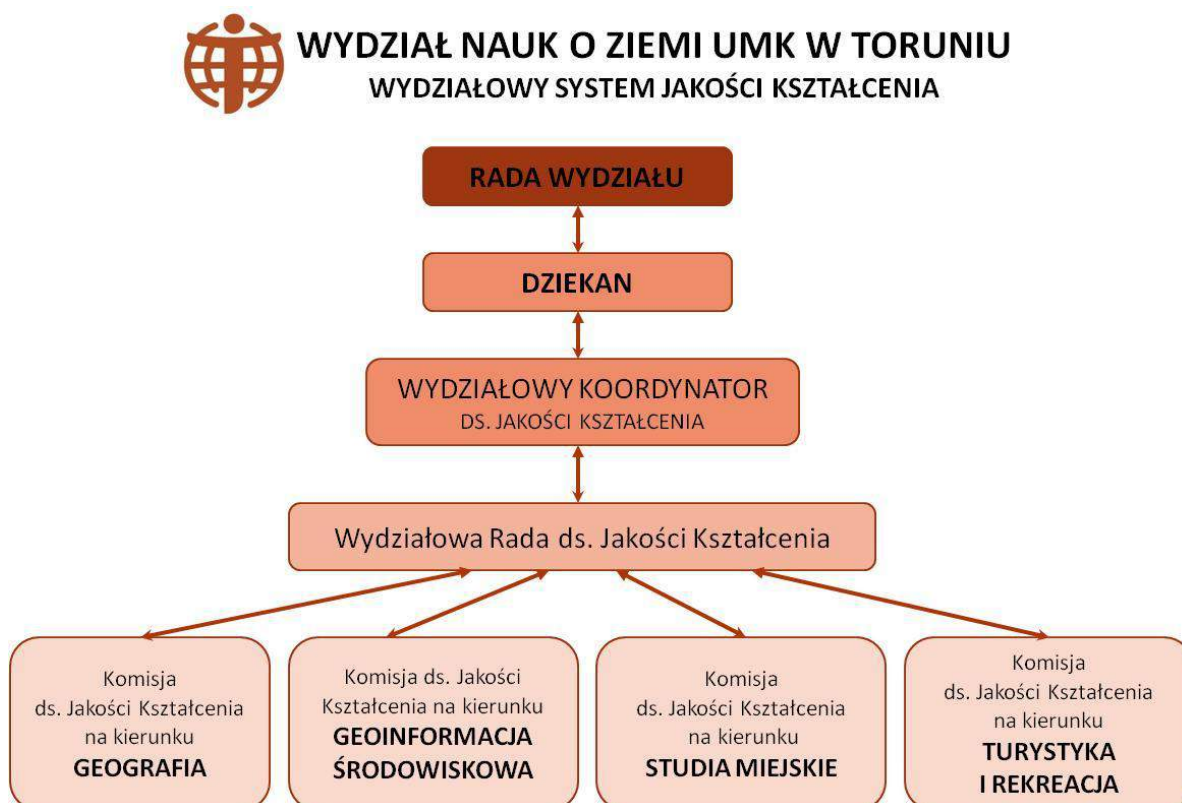
2. Wydziałowy Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia

Na Wydziale Nauk o Ziemi UMK w Toruniu wprowadzono Wydziałowy Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) - Uchwała nr 133 Rady Wydziału Nauk o Ziemi z dnia 6 grudnia 2013 r., który został dostosowany do ww. zarządzeń Rektora UMK w dniu 21 listopada 2014 roku. Celem stworzonego systemu jest doskonalenie jakości kształcenia, rozumianej jako poziom uzyskanych efektów kształcenia oraz doskonalenie jakości organizacji pracy. Powstały na Wydziale Nauk o Ziemi System zapewnia sprawne prowadzenie kształcenia oraz ciągły monitoring jego jakości. Weryfikacja jakości kształcenia odbywa się na wszystkich etapach procesu dydaktycznego. Opiera się on na cyklu Deminga – PDCA (Plan-Do-Check-Act):

Planowanie → Wdrażanie → Monitorowanie → Doskonalenie

Po zakończeniu każdego roku dokonywana jest ocena stanu jakości kształcenia, wskazywane są obszary wymagające poprawy, a następnie określone są metody naprawcze. Po pełnym cyklu ponownie kontroluje się stan jakości w monitorowanym obszarze. Źródłem danych do weryfikacji zakładanych efektów kształcenia są: nauczyciele akademicy, studenci, absolwenci, opiekunowie praktyk i interesariusze zewnętrzni.

Strukturę Systemu Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi UMK przedstawia poniższy schemat:

3. Realizacja zaleceń wynikających z Ankietyzacji zajęć w roku poprzednim

Problem	Sposób realizacji zalecenia
Zbyt mała aktywność studentów w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć	Informację o ankietyzacji przekazano na początku i końcu wszystkich zajęć, była ona dostępna cały czas na stronie internetowej wydziału oraz na tablicach ogłoszeniowych, kilkakrotnie wysłano do studentów (przez U-mail) informację o możliwości oceny zajęć przez USOS.
Niedostateczne informowanie studentów o programie zajęć i poruszanych treściach w ramach przedmiotu	W ubiegłym roku podkomisje ds. jakości kształcenia dla poszczególnych kierunków dokonały oceny sylabusów. Sprawdzone m.in. opis przedmiotów, zakres poruszanych treści. Zobowiązano pracowników do uzupełnienia sylabusów w systemie USOS oraz informowania studentów o programie na początku każdego z rozpoczynających się zajęć.
Niedostateczne informowanie studentów o warunkach zaliczenia przedmiotu	Jw. Zaliczenie powinno odbyć się zgodnie z wcześniej podanymi zasadami, nie można ich zmieniać.
Przeprowadzenie weryfikacji i zmian w programach i planach studiów uwzględniające oceny poszczególnych przedmiotów	Weryfikacja programów i planów studiów zostanie przeprowadzona po pełnym cyklu kształcenia, tj. na geografii I stopnia po roku akad. 2015/2016, na geografii II stopnia w roku akad. 2014/2015, na studiach miejskich po roku akad. 2016/2017, na geoinformacji środowiskowej (II stopień) po roku akad. 2014/2015.
Zwiększenie ilości zajęć praktycznych poszerzających umiejętności wchodzące w zakres danego przedmiotu.	Weryfikacja programów i planów studiów zostanie przeprowadzona po pełnym cyklu kształcenia, tj. na geografii I stopnia po roku akad. 2015/2016, na geografii II stopnia w roku akad. 2014/2015, na studiach miejskich po roku akad. 2016/2017, na geoinformacji środowiskowej (II stopień) po roku akad. 2014/2015.
Zwiększenie możliwości kontaktu studentów z prowadzącym	Przeprowadzono zwiększoną kontrolę obecności pracowników w czasie konsultacji. Zobligowano pracowników do umieszczania informacji na drzwiach o zmianach w konsultacjach (wyjazdy służbowe, zwolnienia lekarskie, nieobecności). Zachęcono studentów i pracowników do konsultacji drogą e-mailową (wykorzystanie użyteczności U-mail w systemie USOS) oraz platformy MOODLE.
Większe wspomaganie zajęć z wykorzystaniem narzędzi e-learningowych.	W UMK promowane jest kształcenia e-learningowe. Na stronie Uniwersyteckiego Centrum Nowoczesnych Technologii Nauczania (http://www.ucntn.umk.pl/elearning) jest możliwość zapoznania się z ofertą e-learningową Uczelni, można też założyć własny kurs. Niestety to pożyteczne narzędzie kształcenia nie jest odpowiednio wykorzystane
Wzmocniona kontrola jakości prowadzonych zajęć pod względem merytorycznym, metodologicznym oraz dydaktycznym.	Na Wydziale wprowadzono system hospitacji zajęć przez poszczególnych prowadzących. Hospitowani są pracownicy podlegający okresowej ocenie oraz doktoranci. W sumie przeprowadzono hospitacje 22 nauczycieli akademickich. Ponadto przeprowadzono kontrolę sylabusów pod kątem merytorycznym oraz zastosowanych metod dydaktycznych. Przeprowadzono też rozmowy wyjaśniające z nauczycielami, którzy uzyskali bardzo niskie oceny, do których zajęć zgłoszono zastrzeżenia.
Zwiększenie kontroli przeprowadzanych egzaminów, kolokwii i innych form zaliczeń	W czasie rady wydziału zwrócono uwagę na obiektywność wystawianych ocen na egzaminach i innych formach zaliczeń. Przeprowadzono rozmowy z nauczycielami, co do których studenci sygnalizowali uchybienia np. sposobu prowadzenia zajęć, zakresu egzaminu, obiektywności ocen itp.

4. Ankietyzacja zajęć przez studentów

Od roku akad. 2013/2014 wprowadzono w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu nowy wzór ankiety oceny zajęć przez studentów. Obejmuje ona 17 pytań, na które studenci odpowiadali oceniając zajęcia w skali od 1 do 5. Studenci mogli też dodawać własne komentarze i oceny. W roku akademickim 2013/2014 na Wydziale Nauk o Ziemi ankietyzacją objęto następujące kierunki studiów: geografia (studia I i II stopnia), studia miejskie (studia I stopnia), geoinformacja środowiskowa (studia II stopnia). W sumie studenci wypełnili 2163 ankiety (zwrotność 10,98%). Z wynikami ankiet poprzez system USOS zapoznali się prowadzący poszczególne zajęcia. Szczegółowo przeanalizowano ankiety z następujących przedmiotów:

Geografia:

1. Astronomiczne podstawy geografii
2. Bezpieczeństwo w turystyce
3. Botanika w nauczaniu przyrody
4. Ekonomia turystyki
5. Geografia osadnictwa
6. Geografia regionalna Polski
7. Geografia regionalna świata
8. Geologia a formy krajobrazu
9. Globalne problemy społeczno-demograficzne
10. Gospodarka przestrzenna
11. Historia kultury i sztuki
12. Kształtowanie i ochrona środowiska

Studia miejskie:

1. Dialog społeczny
2. Geografia społeczna miasta
3. Kapitał ludzki i baza ekonomiczna miast
4. Kartograficzne ujęcie obszarów miejskich
5. Klimat miasta
6. Miasto – wytwórca dóbr i usług
7. Miasto i jego region w gospodarce globalnej
8. Monitorowanie usług publicznych w miastach
9. Odnawialne źródła energii w mieście
10. Podstawy kartoznawstwa
11. Podstawy przedsiębiorczości
12. Podstawy socjologii
13. Środowisko przyrodnicze i ekologia miasta

Geoinformacja środowiskowa:

1. Geoekologia
2. Geografia gleb Polski
3. Geologia i geomorfologia Polski
4. Systemy operacyjne i podstawy programowania
5. Wprowadzenie do grafiki komputerowej

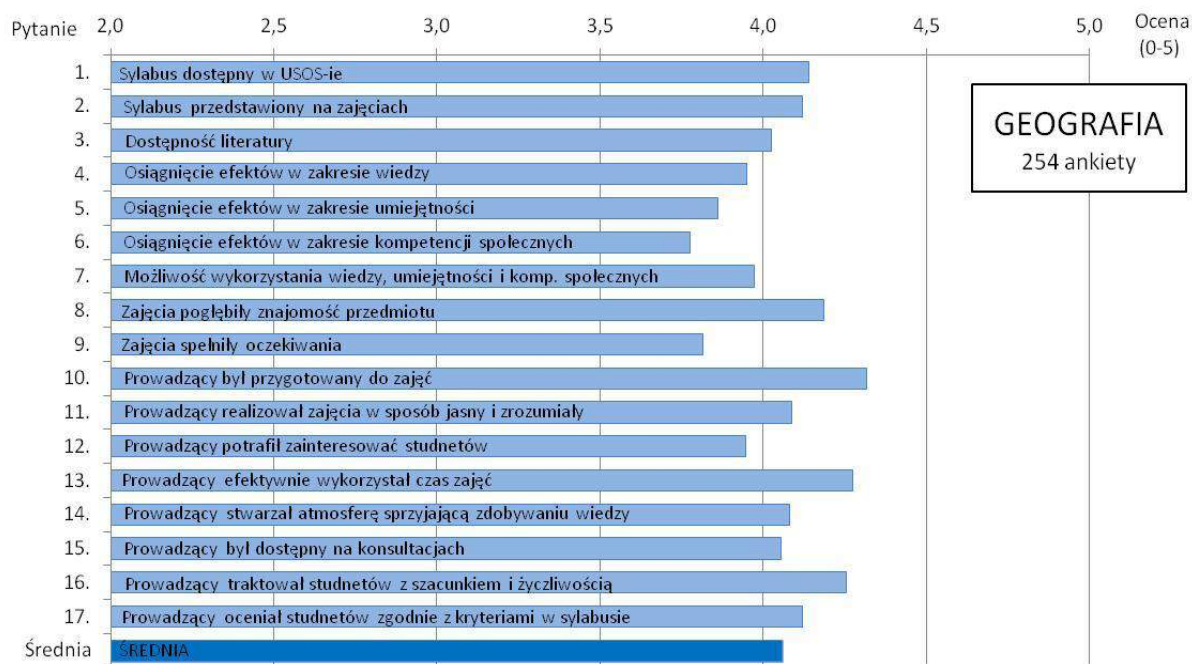
Ponadto dokonano na podstawie ankiet oceny pracy 19 nauczycieli akademickich.

Wyniki ankietyzacji:

Geografia

Szczegółowo przeanalizowano wyniki 254 ankiet z 17 zajęć (12 wykładów i 5 ćwiczeń). Średnie oceny poszczególnych przedmiotów wahały się od 1,44 do 4,92 przy średniej ocenie

4,06 (w skali od 0 do 5) i odchyleniu standardowym 0,86. W wyniku analizy wskazano najlepiej i najgorzej oceniane kwestie związane z kształceniem ujęte w ankiecie (rys. 1).

Rys. 1. Średnie oceny z ankiet studenckich przedmiotów realizowanych na kierunku geografia (S1 i S2) na Wydziale Nauk o Ziemi UMK w Toruniu w roku akad. 2013-2014

Studenci w ankietach dobrze ocenili prowadzących zajęcia, m.in. stwierdzili że:

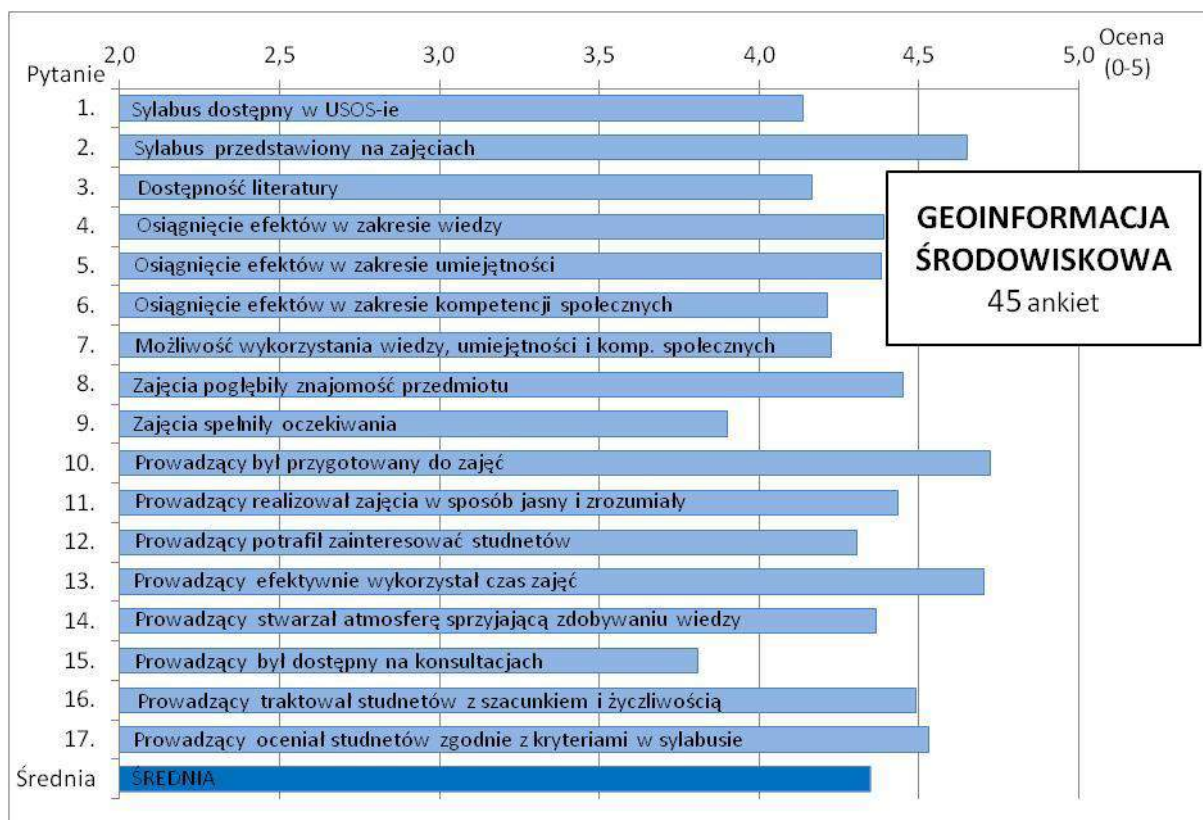
- prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć - 4,32
- prowadzący wykorzystał efektywnie czas przeznaczony na zajęcia - 4,27
- prowadzący traktował studentów z szacunkiem i życzliwością - 4,25
- sylabus przedmiotu został udostępniony w USOS - 4,18
- zajęcia pogłębiły ich znajomość przedmiotu - średnia ocena 4,18

Najniższe oceny uzyskały natomiast:

- zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych - 3,77
- zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie umiejętności - 3,86
- zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie wiedzy - 3,95
- zajęcia spełniły moje oczekiwania - 3,82
- prowadzący potrafił zainteresować studentów swoimi zajęciami 3,95

Geoinformacja środowiskowa

Przeanalizowano wyniki 45 ankiet z 7 zajęć (5 wykładów i 2 ćwiczeń). Średnie oceny poszczególnych przedmiotów wahały się od 2,52 do 4,99 przy średniej ocenie 4,35 (w skali od 0 do 5) i odchyleniu standardowym 0,83. Uśrednione wyniki dla wszystkich przedmiotów przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2. Średnie oceny z ankiet studenckich przedmiotów realizowanych na kierunku geoinformacja środowiskowa (S2) na Wydziale Nauk o Ziemi UMK w Toruniu w roku akad. 2013-2014

Studenci w ankietach dobrze ocenili następujące kwestie związane z kształceniem:

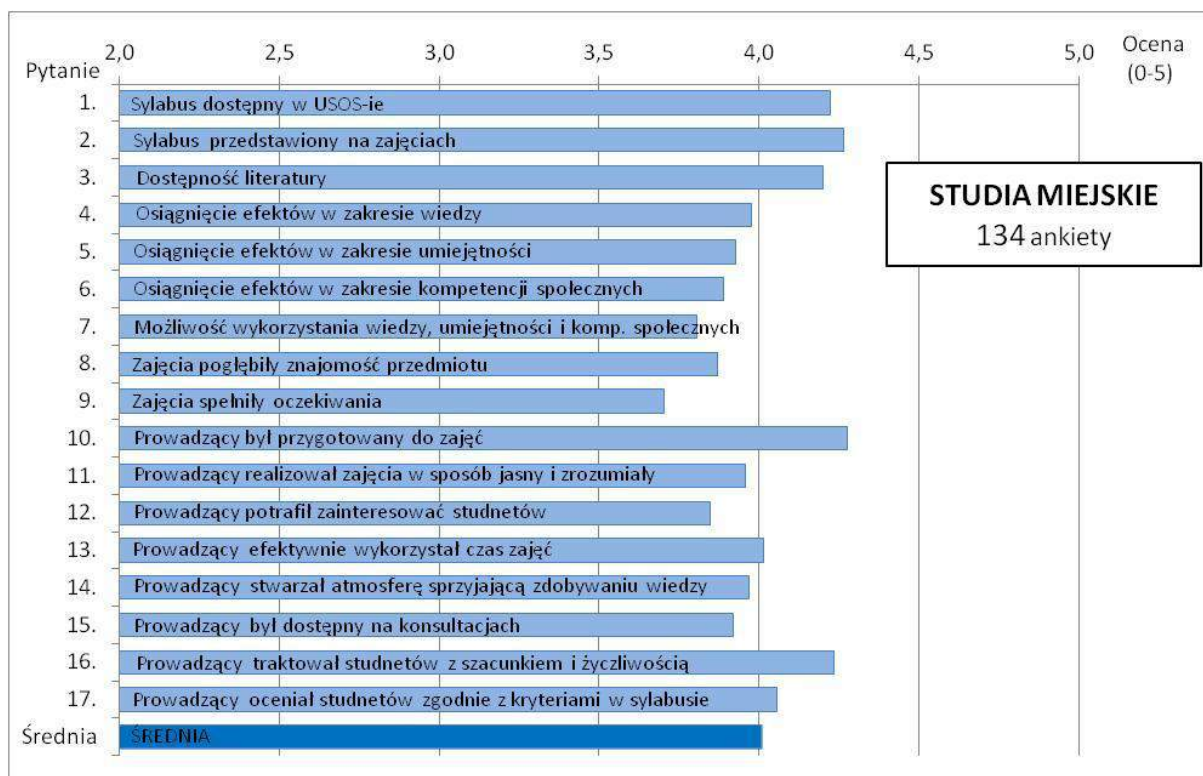
- prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć - 4,72
- prowadzący wykorzystał efektywnie czas przeznaczony na zajęcia - 4,70
- sylabus przedmiotu został przedstawiony na zajęciach - 4,65
- prowadzący traktował studentów z szacunkiem i życzliwością - 4,53
- prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach - 4,53
- widzę możliwość wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych na zajęciach - 4,45
- prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć - 4,44

Najniższe oceny uzyskiwały natomiast:

- prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach - 3,81
- zajęcia pogłębiły moją znajomość przedmiotu - 3,90
- sylabus przedmiotu został udostępniony w USOS - 4,14
- literatura przedmiotu niezbędna do realizacji zajęć była dostępna dla studentów - 4,17

Studia miejskie

Kierunek był realizowany pierwszy rok. Szczegółowo przeanalizowano wyniki 134 ankiet z 13 przedmiotów. Średnie oceny poszczególnych przedmiotów wahały się od 2,88 do 4,89 przy średniej ocenie 4,01 (w skali od 0 do 5) i odchyleniu standardowym 0,70. Uśrednione wyniki dla wszystkich przedmiotów przedstawiono na rys. 3.

Rys. 3. Średnie oceny z ankiet studenckich przedmiotów realizowanych na kierunku Studia miejskie (S1) na Wydziale Nauk o Ziemi UMK w Toruniu w roku akad. 2013-2014

W wyniku analizy wskazano najlepiej i najgorzej oceniane kwestie związane z kształceniem ujęte w 17 pytaniach ankiety. Studenci w ankietach dobrze ocenili prowadzących zajęcia, m.in. stwierdzili że:

- prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć - 4,28
- sylabus przedmiotu został udostępniony w USOS - 4,27
- prowadzący traktował studentów z szacunkiem i życzliwością - 4,23
- sylabus przedmiotu został przedstawiony na zajęciach - 4,22
- literatura przedmiotu niezbędna do realizacji zajęć była dostępna dla studentów - 4,20

Najniższe oceny uzyskały natomiast:

- zajęcia spełniły moje oczekiwania - 3,70
- widzę możliwość wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych na zajęciach - 3,81
- prowadzący potrafił zainteresować studentów swoimi zajęciami - 3,89
- zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych - 3,92
- prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach - 3,92

Wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji:

Na podstawie analizy uśrednionych wyników ankiet dla ww. przedmiotów oraz dla poszczególnych prowadzących sformułowano następujące wnioski zmierzające ku podniesieniu jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi UMK:

1. Mała aktywność studentów w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć

Dla znacznej części przedmiotów studenci nie udzielili wystarczającej liczby odpowiedzi, co uniemożliwia ocenę prowadzonych zajęć. ZALECENIE: Zwiększyć aktywność studentów

poprzez informowanie ich o możliwości ankietowania zajęć. Informację o ankietyzacji należy przekazywać na zajęciach. Również należy przypominać o tej możliwości drogą e-mailową, poprzez informacje na tablicach ogłoszeń oraz poprzez stronę internetową. Należy podkreślić anonimowość ankiet oraz ich znaczenie w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć i ocenie prowadzących zajęcia.

2. Dla niektórych przedmiotów ciągle jest brak pełnych opisów przedmiotów, a zwłaszcza, zakładanych efektów kształcenia poruszanych treści, literatury, stosowanych metod nauczania i warunków zaliczenia. Program i treści zajęć znajdują się w opisie przedmiotów (sylabusach) zamieszczonych w systemie USOS. ZALECENIE: Przed rozpoczęciem roku akademickiego/semestru koordynator przedmiotu powinien umieścić/uaktualnić opis (sylabus) przedmiotu w systemie USOS. Sylabus ten powinien zostać omówiony na początku każdego rozpoczynających się zajęć.

3. Niedostateczne informowanie studentów o efektach kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jakie wnosi dany przedmiot. Efekty kształcenia dla poszczególnych kierunków wraz z odniesieniami do obszarów kształcenia są zamieszczone na stronie internetowej Wydziału. Natomiast przedmiotowe efekty kształcenia są zamieszczone w opisach przedmiotów (sylabusach) zamieszczonych w systemie USOS. ZALECENIE: Nauczyciele prowadzący zajęcia powinni na początku każdego rozpoczynających się zajęć (oddzielnie dla wykładów i ćwiczeń) podać planowane efekty kształcenia, oddzielnie dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

4. Większa kontrola jakości zajęć, sposobu przekazywania treści, terminowości ich odbywania oraz sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Za jakość prowadzonych zajęć odpowiadają prowadzący, koordynatorzy przedmiotów, kierownicy katedr i władze dziekańskie. ZALECENIE: Należy zwiększyć kontrolę terminowości odbywanych zajęć, jakości kształcenia poprzez hospitacje zajęć. Należy dokonać przeglądu egzaminów, zaliczeń i kolokwium pod względem zakładanych efektów kształcenia.

5. Kontrola terminów konsultacji Na Wydziale Nauk o Ziemi każdy pracownik ma wyznaczone godziny konsultacji, w wymiarze: pracownik samodzielny 2 godziny, pracownik niesamodzielny - 4 godziny. Są one dostępne na drzwiach pokoi pracowników. ZALECENIE: Kontrola przez kierowników katedr oraz władze dziekańskie odbywania konsultacji przez pracowników ww. wymiarze godzin.

6. Zalecana literatura - dokonać przeglądu zalecanej literatury w opisach przedmiotów i jej dostępności w zasobach Biblioteki Uniwersyteckiej UMK. Wskazać BU podręczniki niezbędne w procesie kształcenia, zwłaszcza dla kierunku geoinformacja środowiskowa.

Przeprowadzona w roku akademickim 2013/2014 ankietyzacja zajęć przez studentów wykazała dla większości prowadzących i prowadzonych przez nich zajęć oceny pozytywne (między 4 a 5 w skali od 1-5). W kilku przypadkach stwierdzono jednak bardzo niskie oceny. Z osobami prowadzącymi zajęcia, do których zgłoszono uwagi zostaną przeprowadzone rozmowy wyjaśniające.

W komentarzach do niektórych przedmiotów studenci zwracają uwagę na:

1. Nieprzydatność danego przedmiotu w programie studiów.
2. Powtarzanie treści z innych przedmiotów.
3. Nie uwzględnianie specyfiki danego kierunku, przekazywane treści są przygotowane dla innego kierunku studiów.
4. Niedostosowanie omawianego materiału do przewidzianych godzin. Czasami treści rozpisane są na 30 godzin, podczas gdy przedmiot liczy 15 godzin.
5. Nieumiejętność przekazywania wiedzy i zainteresowania przedmiotem.
6. Zbyt szybkie prowadzenie zajęć, studenci nie nadążają notować.
7. Niedostosowanie tempa zajęć ćwiczeniowych do najsłabszych osób w grupie.

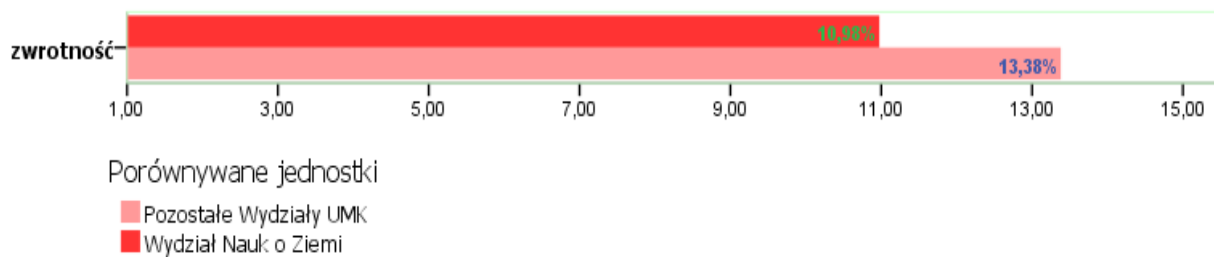
8. Nadmierne wykorzystywanie prezentacji studenckich zamiast konkretnych, praktycznych ćwiczeń

Wszelkie uwagi krytyczne zostaną omówione z prowadzącymi zajęcia, a niektóre z postulatów studentów zostaną uwzględnione w planowanej reformie programów studiów.

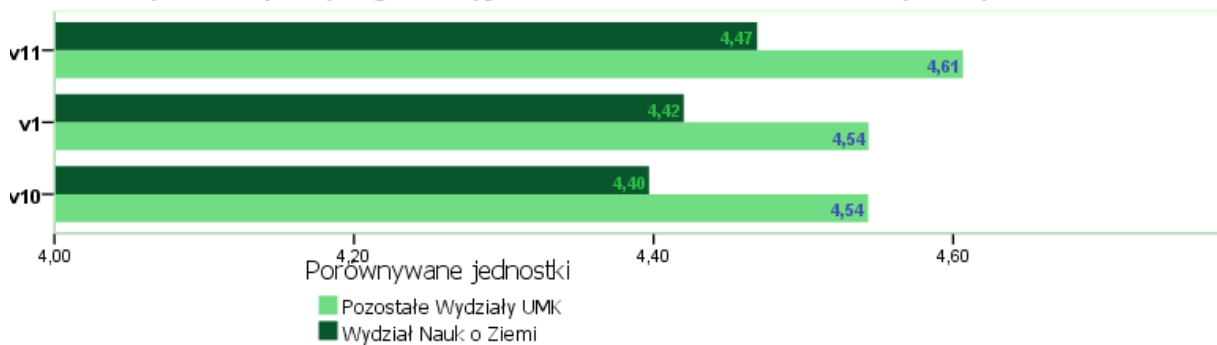
Jakość kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi na tle innych wydziałów UMK - wyniki ankietyzacji

Jakość kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi prezentują poniższe zestawienia opracowane przez Uczelnianego Koordynatora ds. Jakości:

Wykres 1. Zwrotność- odsetek studentów, którzy odpowiedzieli na co najmniej jedno pytanie.

Wykres "aspekty organizacyjne" 1. Średnia wartość udzielanych odpowiedzi.

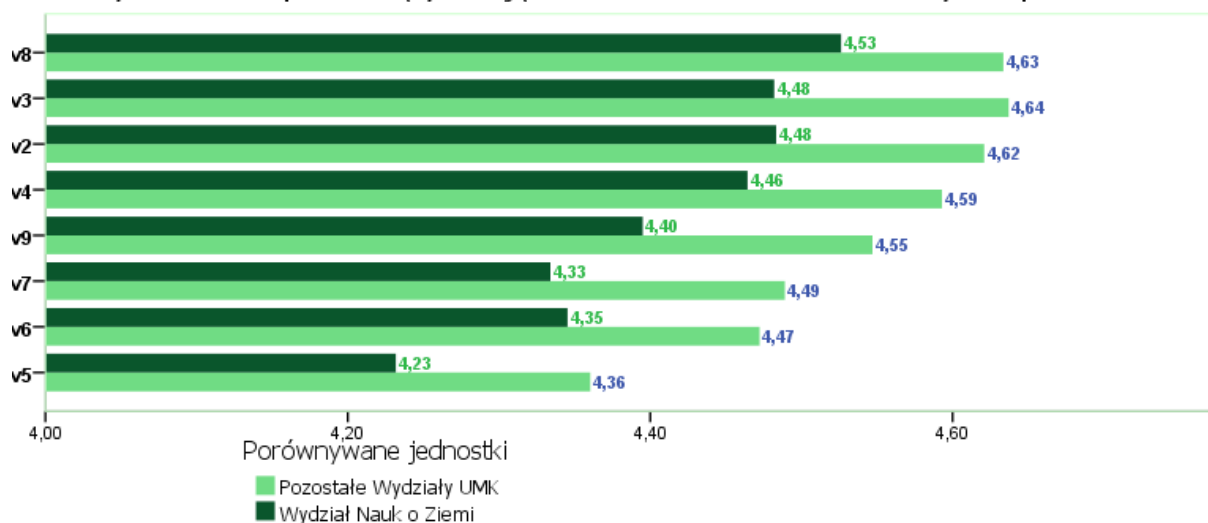

v11 „Literatura przedmiotu niezbędna do realizacji zajęć była dostępna dla studentów.”

v10 „Sylabus przedmiotu został przedstawiony na zajęciach.”

v11 „Sylabus przedmiotu został udostępniony w USOS przed rozpoczęciem pierwszych zajęć. ”

Wykres "ocena prowadzących zajęcia" 1. Średnia wartość udzielanych odpowiedzi.

v2 „Prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach.”

v3 „Prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć.”

v4 „Prowadzący ocenił studentów zgodnie z kryteriami podanymi w sylabusie.”

v5 „Prowadzący potrafił zainteresować studentów swoimi zajęciami.”

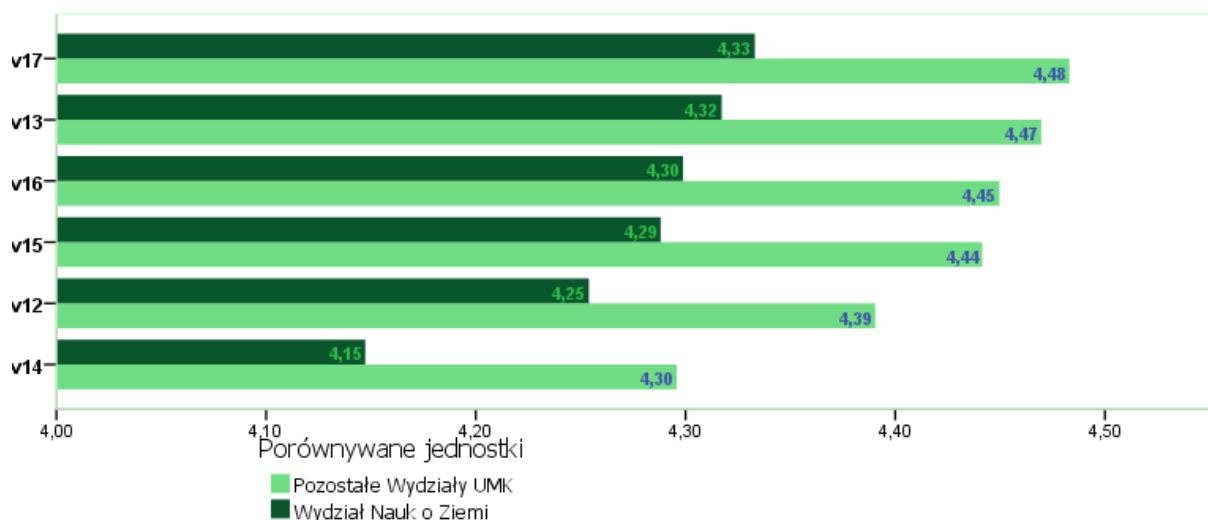
v6 „Prowadzący realizował zajęcia w sposób jasny i zrozumiały.”

v7 „Prowadzący stworzył atmosferę sprzyjającą zdobywaniu wiedzy (zachęcał do wyrażania własnych poglądów na omawiany temat, dyskusji, zgłaszania i wyjaśniania wątpliwości, chętnie odpowiadał na pytania itp.).”

v8 „Prowadzący traktował studentów z szacunkiem i życzliwością.”

v9 „Prowadzący wykorzystał efektywnie czas przeznaczony na zajęcia (bez uzasadnienia nie skracał zajęć, nie przedłużał ich, nie spóźniał się).”

Wykres "ocena osiągnięcia efektów kształcenia" 1. Średnia wartość udzielanych odpowiedzi

v12 „Widzę możliwość wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych na zajęciach.”

v13 „Zajęcia pogłębiły moją znajomość przedmiotu.”

v14 „Zajęcia spełniły moje oczekiwania.”

v15 „Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych.”

v16 „Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie umiejętności.”

v17 „Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia w zakresie wiedzy.”

Na podstawie powyższych zestawień stwierdzono, iż Wydział Nauk o Ziemi uzyskał w roku akad. 2013/2014 nieznacznie niższe od średniej uniwersyteckiej wyniki z ankiet studenckich. Poprawy wymaga zwiększenie aktywności studenckiej w ocenie zajęć poprzez system ankietyzacji (średnia WNoZi 10,98%, a UMK 13,38%). Poprawy wymagają również aspekty

organizacyjne zajęć oraz ocena prowadzących. Niepokoją niższe od uczelnianych oceny osiągniętych efektów kształcenia.

5. Hospitacje zajęć

W roku akademickim 2013-2014 przeprowadzono na Wydziale Nauk o Ziemi UMK w Toruniu 22 hospitacje zajęć. Objęto nimi: 5 pracowników samodzielnych, 7 ze stopniem doktora, 10 słuchaczy studiów doktoranckich.

Hospitowane zajęcia były prowadzone na następujących kierunkach studiów: geografia - 12, w tym 9 na studiach I st. i 3 na studiach II st., geoinformacja środowiskowa - 4 (studia II st.), turystyka i rekreacja - 3 (studia I st.), studia miejskie - 1 (studia I st.), wykłady ogólnouniwersyteckie - 2.

Metodyka hospitacji

- Hospitacje pracowników przeprowadzali kierownicy katedr, natomiast kierowników katedr hospitowały władze dziekańskie. Natomiast kontrolę jakości kształcenia doktorantów przeprowadzali ich opiekunowie.
- Ocena zajęć odbywała się po uzgodnieniu terminu z hospitowanym.
- Przed hospitacją prowadzący zajęcia był zobowiązany wypełnić arkusz hospitacyjny (załącznik 2) podając temat zajęć, cel zajęć i zakładane efekty kształcenia, które muszą nawiązywać do efektów podanych w opisie przedmiotu oraz efektów kierunkowych dla danego kierunku studiów. Ponadto musiał podać planowane metody i środki dydaktyczne.
- Hospitujący opisuje przebieg zajęć, a następnie ocenia w skali od 0 do 5 zajęcia wg pytań w arkuszu hospitacyjnym
- Na zakończenie hospitujący wpisuje uwagi i zalecenia oraz podaje ostateczną ocenę wg skali ocen: 5-wysoka, 4-ponadprzeciętna, 3-przeciętna, 2-poniżej przeciętnej, 1-niska (negatywna).

Przeprowadzone hospitacje wykazały bardzo dobry poziom ocenianych zajęć. Aż w 17 przypadkach uzyskały one ocenę wysoką, w 1 przypadku ponadprzeciętną, w 4 przypadkach nie oceniono tych zajęć wg przyjętej skali, lub dokonano oceny opisowej. Średnia dla wszystkich ocenianych zajęć wyniosła 4,86 i zawierała się między 4,53 a 5,00.

Średnie oceny z poszczególnych pytań przedstawiono w poniższej tabeli.

Pytanie	Średnia ocena
Czy treść zajęć była zgodna z programem przedmiotu i kierunku studiów?	4,95
Czy jasno sformułowano wymagania w trakcie zajęć?	4,67
Czy zajęcia były przeprowadzone poprawnie pod względem merytorycznym?	4,95
Czy zajęcia były poprawne pod względem dydaktycznym?	4,86
Czy zastosowano właściwe metody nauczania?	4,86
Czy układ treści zajęć był uporządkowany i logiczny?	4,86
Czy treści zostały przekazane w sposób zrozumiały i poprawny terminologicznie i językowo?	4,86
Czy tempo prowadzenia zajęć nie było zbyt szybkie?	4,81
Czy stawiane studentom pytania były jasno sformułowane?	4,94

Czy zajęcia zachęcały studentów do myślenia i aktywnego udziału?	4,56
Czy prowadzący korygował poprawność wypowiedzi i działań studentów?	4,67
Czy zajęcia miały wymiar praktyczny (dotyczy ćwiczeń)?	5,00
Czy pomoce dydaktyczne były wykorzystane optymalnie?	5,00
Czy sposób egzekwowania wiedzy i oceniania działań studentów w trakcie zajęć był właściwy?	4,89
Czy prowadzący wykazał się właściwymi predyspozycjami pedagogicznymi i wychowawczymi?	4,88
Czy w trakcie zajęć panowała atmosfera sprzyjająca zdobywaniu wiedzy i umiejętności?	4,95
Czy osiągnięto zakładane efekty kształcenia?	4,83

W zaleceniach pohospitacyjnych zwrócono uwagę na następujące problemy:

1. Uzupełnić opisy przedmiotów (sylabusy) zwłaszcza w zakresie przedmiotowych efektów kształcenia.
2. Dostosować program zajęć do kierunku studiów oraz wymiaru godzinowego danego przedmiotu
3. Jasno formułować cel zajęć (wykładu, ćwiczeń).
4. Podać na każdym zajęciach jakie efekty kształcenia zostaną zrealizowane w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
5. Podać plan zajęć, omawiane zagadnienia w czasie wykładu lub ćwiczeń.
6. Zwrócić uwagę na stosowane metody dydaktyczne.
7. Przeładowane treścią slajdy wyświetlane na ekranie, brak cytowania źródeł prezentowanych materiałów, w tym autocytowań.
8. Uaktualniać prezentowane materiały.
9. Zbyt szybkie tempo prowadzenia zajęć uniemożliwia notowanie.
10. Zachęcać studentów do aktywnego udziału w zajęciach, zwłaszcza ćwiczeniach, inspirować ich do zadawania pytań i dyskusji.
11. Korygować wypowiedzi oraz działania studentów w czasie zajęć, zwracać uwagę na błędy.
12. Zwrócić uwagę na poprawność terminologii naukowej używanej na wykładach i ćwiczeniach.
13. Niedostosowanie sal do prowadzonych zajęć: zbyt duża liczba studentów w salach seminaryjnych, gdzie odbywają się ćwiczenia dla >25 studentów, niewłaściwe oświetlenie (zbyt jasno i nie widać detali na ekranie, albo zbyt ciemno, co utrudnia robienie notatek studentom).

W roku akad. 2013-2014 przeprowadzono hospitacje 21 zajęć. Sprawdzone przy tym opisy przedmiotów (sylabusy), w których stwierdzono braki, wymagające uzupełnienia lub aktualizacji. Przeprowadzone hospitacje wykazały wysoki poziom ocenianych zajęć. Wątpliwości budzi jednak ocenianie tych zajęć przez hospitujących, aż w 17 przypadkach uzyskały one ocenę wysoką (5), tylko w 1 przypadku ponadprzeciętną (4), w 3 przypadkach nie oceniono tych zajęć wg przyjętej skali, lub dokonano oceny opisowej. Średnia dla wszystkich ocenianych zajęć wyniosła 4,86 i zawierała się między 4,53 a 5,00. Niemniej po hospitacjach wskazano w zaleceniach szereg problemów, które należy poprawić. Niestety w 9 arkuszach hospitujący nie mieli żadnych uwag lub też zaleceń. Dotyczy to również zajęć prowadzonych przez początkujących nauczycieli, jakimi są doktoranci.

6. Wnioski z prac Podkomisji ds. Jakości Kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów

Geografia

Podkomisja ds. Jakości Kształcenia na kierunku Geografia pod kierunkiem dr Leszka Kozłowskiego sprawdziła 250 sylabusów pod kątem ich kompletności, a zwłaszcza możliwości realizacji kierunkowych efektów kształcenia na poszczególnych przedmiotach. Stwierdzono braki dotyczące wypełnienia sylabusów (np. brak nazwy przedmiotu w języku angielskim, punkty ECTS). Istnieją cele kształcenia niedostatecznie realizowane przez efekty przedmiotowe, np. w zakresie tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu geografii (K_W11)- P1A_W11"). Podkomisja postuluje:

- wprowadzenie do programu studiów I roku geografii 5-godzinnego przedmiotu z zakresu podstaw kultury i konwencji akademickiej w ramach kompensacji deficytu kultury dużej części studentów,
- zwiększenie udziału zajęć terenowych w programie studiów,
- skontrolować następstwo realizowanych treści i wyeliminować ewentualne powtórki.

Studia miejskie

Podkomisja ds. Jakości Kształcenia na kierunku Studia miejskie pod kierunkiem dr Beaty Hołowieckiej sprawdziła 27 sylabusów. W roku akad. 2013/2014 studia miejskie były realizowane na 1 i 2 roku studiów. Wnioski z przeprowadzonej analizy sylabusów:

- w niektórych sylabusach brakowało szczegółowych zagadnień poruszanych na zajęciach,
- niewłaściwie rozpisano całkowity nakład pracy studenta w stosunku do punktacji ECTS,
- doprecyzowania wymaga opis metod i kryteriów oceniania, tak aby jednoznacznie wskazywał formę egzaminu/zaliczenia/kolowium, progi stosowane przy wystawianiu ocen oraz sprawdzane w trakcie egzaminu /poprzez pracę zaliczeniową (itd.) efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, ewentualnie kompetencji społecznych.
- brakowało też odniesień do kierunkowych efektów kształcenia, formułując efekty kształcenia należy pamiętać, że powinny być one możliwe do zweryfikowania i osiągalne w stu procentach przez każdego studenta, a zatem dostosowane do możliwości najsłabszych studentów w grupie.

Geoinformacja środowiskowa

Podkomisja ds. Jakości Kształcenia na kierunku Studia miejskie pod kierunkiem dr hab. Zenona Koziela, prof. UMK po przeprowadzonej kontroli opisów przedmiotów stwierdziła ich poprawność. Drobne uwagi redakcyjne przekazano koordynatorom poszczególnych przedmiotów.

7. Rekomendacje działań doskonalących jakość kształcenia w roku akad. 2014/2015

- ❖ Mała aktywność studentów w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć

ZALECENIE: Zwiększyć aktywność studentów poprzez informowanie ich o możliwości ankietowania zajęć. Informację o ankietyzacji należy przekazywać na zajęciach. Również należy przypominać o tej możliwości drogą e-mailową, poprzez informacje na tablicach ogłoszeń oraz poprzez stronę internetową. Należy podkreślić anonimowość ankiet oraz ich znaczenie w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć i ocenie prowadzących zajęcia.

- ❖ Dla niektórych przedmiotów ciągle jest brak pełnych opisów przedmiotów, a zwłaszcza, zakładanych efektów kształcenia poruszanych treści, literatury, stosowanych metod nauczania i warunków zaliczenia.

ZALECENIE: Przed rozpoczęciem roku akademickiego/semestru koordynator przedmiotu powinien umieścić/uaktualnić opis (sylabus) przedmiotu w systemie USOS. Sylabus ten powinien zostać omówiony na początku każdego rozpoczynających się zajęć.

- ❖ Niedostateczne informowanie studentów o efektach kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jakie wnosi dany przedmiot.

ZALECENIE: Nauczyciele prowadzący zajęcia powinni na początku każdego rozpoczynających się zajęć (oddzielnie dla wykładów i ćwiczeń) podać planowane efekty kształcenia, oddzielnie dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

- ❖ Większa kontrola jakości zajęć, sposobu przekazywania treści, terminowości ich odbywania oraz sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

ZALECENIE: Za jakość prowadzonych zajęć odpowiadają prowadzący, koordynatorzy przedmiotów, kierownicy katedr i władze dziekańskie.

Należy zwiększyć kontrolę terminowości odbywanych zajęć, jakości kształcenia poprzez hospitacje zajęć. Należy dokonać przeglądu egzaminów, zaliczeń i kolokwii pod względem zakładanych efektów kształcenia.

- ❖ Kontrola terminów konsultacji

Na Wydziale Nauk o Ziemi każdy pracownik ma wyznaczone godziny konsultacji, w wymiarze: pracownik samodzielny 2 godziny, pracownik niesamodzielny - 4 godziny. Są one dostępne na drzwiach pokoi pracowników.

ZALECENIE: Kontrola przez kierowników katedr oraz władze dziekańskie odbywania konsultacji przez pracowników ww. wymiarze godzin.

❖ Zalecana literatura

ZALECENIE: Dokonać przeglądu zalecanej literatury w opisach przedmiotów i jej dostępności w zasobach Biblioteki Uniwersyteckiej UMK. Wskazać Bibliotece Uniwersyteckiej podręczniki niezbędne w procesie kształcenia, zwłaszcza dla nowych kierunków studiów: geoinformacja środowiskowa oraz studia miejskie.

Na podstawie analizy wyników ankiet studenckich, hospitacji zajęć, prac podkomisji ds. jakości kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz statystyk obrazujących jakość kształcenia na tle innych wydziałów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu stwierdzono wysoki poziom prowadzonych zajęć na Wydziale Nauk o Ziemi. Niemniej niektóre z elementów składających się na proces kształcenia nadal wymagają poprawy.

Toruń, 20 listopada 2014 r.

dr hab. Marek Kejna
Prodziekan ds. Kształcenia WNoZi
Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia